

BASŞAĞLIĞI

Odamız Meclisi Eski Üyesi

Yılmaz ULUSOY'un

vefatını büyük bir teessürle öğrenmiş bulunuyoruz.
Mer huma Allah'tan rahmet, ailesine ve camiamıza
başsağlığı dileriz.

**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

Almanya ile gündemimiz aynı!

EDİTÖRDEN

Hakan Güldağ

hakanguldag@nbe.com.tr

Seçimlerini tamamlayan Almanya'nın politik açmazlardan kurtulması, teknoloji ve ekonomide deyim yerindeyse 'gaza basması', Türkiye'yi de yakından ilgilendiriyor.

Almanya'da yüksek ihtimalle **Friedrich Merz** liderliğinde kurulacak yeni hükümetin kritik önceliklerinden biri, ekonominin modernize edilmesi olacak.

Alman gazeteci yazar **Wolfgang Münchau**'nın son kitabı '**Kaput**' adını taşıyordu. Yani, 'Bozuk'. Münchau, ilk baskısı Kasım ayında yayımlanan kitabında, "Alman mucizesinin sonunun geldiğini" öne sürüyor. Almanya'nın teknolojik dönüşüme ayak uydurmadığını dikkat çekiyor. Gerçekten de, **ABD** ekonomisinin direksiyonuna **Apple, Amazon, Google, Microsoft, X** gibi dijital çağın şirketleri gezerken, Alman ekonomisinin en büyük şirketleri listesinde, hala, **Volkswagen, Daimler, BMW, Siemens** gibi geleneksel endüstri şirketleri var. Doğrusu, **ISO-500'e** baktığınızda bu bizim içinde geçerli.

Türkiye, Avrupa'nın lokomotifi Alman tedarik zincirinin önemli bir halkası. İster istemez Alman endüstrisinin ihtiyaç ve siparişleri bizim üretimimizi de şekillendiriyor. Hani, **Birinci Dünya Savaşı** için, "Almanya yenilince biz de yenik sayıldık" denir ya, benzer bir durum teknoloji tarafında kendini gösteriyor. Dolayısıyla, Türkiye'nin imalat sanayinin teknolojik dönüşümü, aynen Almanya'daki gibi ertelenemez bir görev.

Avrupa'nın en büyük ekonomisi Almanya'nın siyasi çıkmazdan kurtulmasının ve 'gaza basmasının' zamanı çoktan geldi. Gelgelelim, hiç kolay olmayacak. Manzara değişiyor. İttifaklar da... ABD, Avrupa'nın en güçlü müttefikiydi. **Trump** yönetiminde bir rakibe dönüşüyor. Yeni bir '**Tukkidges tuzağı**' şekillenirken, siyasi ve ticari turbülans artıyor.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye PMI® İmalat Sanayi Raporu PMI Ocak'ta 48,0 Olarak Gerçekleşti

Şubat 2025 Yıl: 13 Sayı: 146

Ocak 2025 Önemli Noktalar:

- İmalat sanayi üretiminde belirgin yavaşlama kaydedildi
- İstihdam üst üste ikinci ay azaldı
- Enflasyonist baskılar güçlendi

Özet:

Türk imalat sektörü, talep koşullarında devam eden durağan seyrin etkisiyle 2025 yılının ilk ayında yavaşlama sergiledi. Üretim, yeni siparişler ve istihdamda düşüş keskinlesken enflasyonist baskılar güçlendi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayi sektörünün kaydettiği performansı sorgulamak amacıyla tasarılmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge, yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

Aralık ayında 49,1 olan Manşet PMI, Ocak'ta 48,0 düzeye gerileyerek üst üste onuncu ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti.

İmalat sanayi üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin ardından Ocak'ta yeniden hız-

landı. Talep koşulları üzerinde baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi onuncu aya ulaştı.

Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansındı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşlama kaydetti.

Ocak'ta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, çalışan sayılarındaki düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti.

Satınalma faaliyetleri yavaşlarken, bu durum girdi stoklarında da azalmayı beraberinde getirdi. Girdi talebindeki zayıflığın etkisiyle, tedarik zincirleri üzerindeki baskı bir miktar hafifledi. Teslimat sürelerindeki artış ılımlı düzeyde ve son dört ayın en düşük oranında gerçekleşti.

Girdi maliyetleri enflasyonu, bir önceki aya göre ivme kazanmasına rağmen tarihsel ortalamasının altında kaldı. Girdi fiyatlarınınındaki yükselişin kaynağından ham madde ve yakıt maliyetlerindeki artış, ücret zamları ve liradaki değer kaybı gibi bir dizi faktör yer aldı.

Bu gelişmelere bağlı olarak, nihai ürün fiyatları enflasyonu da Ocak'ta hızlanarak son dört ayın en yüksek düzeyine çıktı. Ancak girdi maliyetlerinde olduğu gibi satış fiyatlarındaki artış da seri ortalamasının altında gerçekleşti.

Yorum:

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Türk imalat sanayi üretimindeki düşüş, Aralık ayında neredeyse durma noktasına geldikten sonra Ocak'ta yeniden hız kazandı. Bu durum, bir miktar hayal kırıklığı yaratmanın yanı sıra talepteki kırılganlığın da süregئine işaret etti. Firmalar, önumüzdeki aylarda talep koşullarının yeniden topalanarak büyümeyi destekleyeceğinin beklenişinde olacaklar."

Üretim Endeksi

S: Üretiminiz bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Ocak verileri, Türk imalat sektöründe üretimin üst üste onuncu ay yavaşladığını işaret etti. Söz konusu yavaşlama keskin olmanın yanı sıra Aralık ayına göre daha belirgin düzeyde gerçekleşti. Firmalar, üretimde düşüş genel olarak talep koşullarına bağlıdır.

mev. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

İstihdam Endeksi

S: Firmanızda çalışan sayısını bir ay öncesine göre nasıl değiştirdi?

Ocak'ta istihdam üst üste ikinci ay azaldı. Ancak söz konusu azalış, bazı firmaların daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyduğu nedeniyle oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. İstihdamda düşüş bildiren anket katılımcıları, iş yüklerindeki düşüş nedeniyle, işten ayrılan çalışanlarının yerine yenilerini almamayı tercih ettilerini belirtti.

mev. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

Tarihsel bakış:

PMI Üretim Endeksi, 50 = değişme yok

perspektif

Necdet Buzbaş

TOBB Gıda Meclisi Başkanı
necdet.buzbas@tugis.org.tr

Necdet Buzbaş'la FARKLI AÇIDAN BÖLGENİN EN GÜÇLÜ AKTÖRÜ

Yıl sonlarında adettir; Geçmiş yılın muhasebesi yapılacak, gelecek yılın tahmin ve temennileri sıralanacak. Yeni yılın ilk sayıları olması nedeniyle bu yıl ben de bu geleneğe uymayı düşündüm. Aslında düşünce bana ait değil. Ulusal iki ekonomi dergisi ile yine ulusal bir ekonomi gazetesiının yılsonu sayıları için görüş talepleri sıraya girince "Gıda Türk Dergisi"nin de neyi eksik deyip listeye ilave ettim. Gıda Türk Dergisi'nin Perspektif köşesini 2024 yılı Gıda ürünleri ihracatı verileriyle değerlendirmek üzere sektör açısından yararlı olacak tezinden hareketle kullanmaya karar verdim. Verilerin seçilmesi, değerlendirilmesi uğraşısında Sayın dostum İsmail Kemaloğlu'nun İK Tarımüssü Uluslararası Danışmanlık Şirketi'nin Şubat 2025 Tarım Piyasaları Bülteni'nden sıkça yarılandım. Kendisine her ay yayınladığı bu değerli çalışma için teşekkürü bir borç bilirim. Bülten içinde sıkıştırılmış bir iki haber var ki gıda sektörünün yıllarca çözüme kavuşturulamamış, herkesin şikayetçi olduğu ama çözüm üretmeye yanaşmadığı konular olarak tartışmaya açılıyor. Bunları da paylaşmış olacağım.

Ülkemiz sıkça yapılan tarım-gıda sektörü varlık ve yokluklarının tartışmaları ötesinde net ihracatçı bir sektör olarak elde ettiği dış ticaret fazlasıyla cari açığın dengelenmesinde önemli bir role sahip. Ülke olarak üretiyor, 100 milyona yakın nüfusu besliyor ayrıca ihracat ediyoruz. Üretmediğini ithal edip işleyerek ihracat ettiği de var. Halen çok ciddi üretim ve ihracat potansiyeli barındırıyor.

Yurt外ü üretime, ihracat ve ithalat bütüncül bir yaklaşımla ele

alınmalı ve koordine edilmelidir. İç piyasa önlemleri veya ithalat önlemlerinin çok sayıda sektörle olan etkisi analitik değerlendirilmelidir.

Öte yandan yurt外ü kaynaklarla ithalatı önleyebileceğimiz ve hatta ihracatçı konuma gelebileceğimiz bazı sektörlerde ithal bağımlılığımız sanki kader. Halen ithal bağımlılığımız artarak devam ediyor. Büt-kisel üretimden birkaç ürün ile hayvancılık böyle.

EKMEKLİK BUĞDAY İTHALATI

2023 yılında 11.4 milyon ton olan toplam ithalat, 2024 yılında 4.34 milyon ton oldu. 2023 yılında toplam 3402.82 milyon dolarlık ithalata karşılık 2024 yılında 1038.74 milyon dolarlık ithalat yapıldı. 2023 yılında ortalama ithalat fiyatı 298.54 dolar/ton iken 2024 yılında 239.37 dolar/ton oldu.

UN İHRACATI

2023 yılında toplam ihracat 3.66 milyon ton, 2024 yılında 3.02 milyon ton oldu. 2023 yılında toplam 1465.1 milyon dolarlık ihracata karşılık 2024 yılında 1160.04 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Ihracattaki yüzde 20'lük azalma Tarım ve Orman Bakanlığı'nın aldığı kısıtlama kararı nedenli.

2023 yılında ortalama ihracat fiyatı 400.7 dolar/ton iken 2024 yılında 383.72 dolar/ton oldu.

MAKARNA İHRACATI

2023 yılında toplam ihracat 1.35 milyon ton, 2024 yılında 1.45 milyon ton. 2023 yılında toplam 905.5 milyon dolarlık ihracata karşılık 2024 yılında 933.22 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirılmıştır. 2023

perspektif

yılında ortalama ihracat fiyatı 672.84 dolar/ton iken 2024 yılında 644.92 dolar/ton olmuştur.

Makarna ihracatındaki istikrarlı artış Anadolu genelinde makarna fabrikası yatırımına ilgiyi artırmakta, ilave yatırımlar söz konusu olabilir. Bir zamanlar un üretiminde yaşanan atıl kapasite sorununa burada dikkat göstermeye yarar var.

BULGUR İHRACATI

2023 yılında toplam ihracat 252.31 bin ton, 2024 yılında 243.93 bin ton. 2023 yılında toplam 154.28 milyon dolarlık ihracata karşılık 2024 yılında 138.09 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirildi. 2023 yılında ortalama ihracat fiyatı 611.45 dolar/ton iken 2024 yılında ortalama ihracat fiyatı 566.12 dolar/ton'a geriledi. Bulgur ihracatı son üç yıldır düşüş eğilimindedir.

İRMİK İHRACATI

2023 yılında toplam ihracat 86.87 bin ton, 2024 yılında ise 91.9 bin ton oldu. 2023 yılında 50.38 milyon dolarlık ihracata karşılık 2024 yılında 47.88 milyon dolarlık ihracat gerçekleşti. İrmik ihracatı da düşüş eğilimindedir.

2023 yılında ortalama ihracat fiyatı 579.98 dolar/ton iken, 2024 yılında ortalama ihracat fiyatı 521.01 dolar/ton oldu.

BİŞKÜVİ İHRACATI

2023 yılında toplam ihracat 521.96 bin ton, 2024 yılında 547.26 bin ton. 2023 yılında toplam 1472.48 milyon dolarlık ihracata karşılık, 2024 yılında 1595.64 milyon dolarlık ihracat yapıldı.

2023 yılında ortalama ihracat fiyatı 2821.04 dolar/ton iken, 2024 yılında 2915.66 dolar/ton oldu.

MİSİR İTHALATI

Misirin ayırcaklı bir yeri olduğunu ilkin vurgulayalım. Gerek kırmızı et gerekse kanatlı sektöründe yem bitkisi olarak yer almanın ötesinde aynı zamanda bir endüstri bitkisidir. Bitkisel yağ ve nişasta bazlı şeker sektörlerinin değişmez hammadde kaynağıdır. Su kısıtı gereğesile az su bulunan bölgeler için üretimi uygun olmayabilir. Ancak Çukurova gibi sulu tarımın yapılmak zorunda olduğu ve alternatif ürünlerin misirdan daha az su tüketmediği bilimsel çalışmalarla ortaya konulduğu gereğinden hareketle misir üretiminin önemi dikkatten kaçırılmamalıdır.

2023 yılında toplam ithalat 1.9 milyon ton, 2024 yılında ise 3.99 milyon ton. 2023 yılında toplam 559.84 milyon dolarlık ithalata karşılık, 2024 yılında 918.06 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirılmış. 2023 yılında ortalama ithalat fiyatı 295.33 dolar/ton iken 2024 yılında 230.23 dolar/ton olmuştur.

2024 yılında misir ithalatında 3.99 milyon ton ithalat ile tarihi rekor kırılmış, karşılığında 918 milyon dolar döviz ödemiştir.

ARPA İTHALATI

2023 yılında toplam ithalat 1.5 milyon ton, 2024 yılında 52.24 bin ton. 2023 yılında toplam 448.09 milyon dolarlık ithalata karşılık 2024 yılında 10.74 milyon dolarlık ithalat yapıldı.

2023 yılında toplam ithalat fiyatı 299.39 dolar/ton iken 2024 yılında 205.54 dolar/ton olarak gerçekleşti.

PİRİNÇ İTHALATI

2023 yılında toplam ithalat 570.69 bin ton, 2024 yılında ise 126.16 bin ton. 2023 yılında toplam 392.07 milyon dolarlık ithalata karşılık 2024 yılında 100.81 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiş.

2023 yılında ortalama ithalat fiyatı 987.02 dolar/ton iken 2024 yılında 799.08 dolar/ton olmuştur.

Sırada vereceğimiz iki güzel haber var.

İlki hayvancılık ile ilgili bir çalışma; diğeri ise sektördeki bilgilendirme kirliliği.

» Birkaç akademisyen ve İK Tarımüssü Uluslararası Danışmanlık Şirketi birlikte 5 ay süre boyunca yapılan saha taramaları ve çiftçi buluşmalarıyla İstanbul Sanayi Odası için yapılan çalışma. Yakında yayınlanacak.

» Nişasta Sanayicileri Derneği katkılarıyla 20 Şubat tarihinde Adana'da yapılacak bir yuvarlak masa toplantısı. Sektörün entelektüel kişilerinin davet edildiği "tarım gıda sektöründeki bilgilendirme kirliliği" konulu toplantı.

Pandemiyle birlikte başlayan veya belirginleşen dünya ticaret koridorları değişiyor. Ülkeler ticaretlerini millileştirmeye yönelikten dış ticaretlerini yakın ülkelerden sağlamaya yoğunlaştırıyor. Gıda ürünlerinin stratejik önemi, ülkemizin bölgesel tarım-gıda üssü olma üstünlüğünü güçlendiriyor. Bu üstünlüğü yükseltmenin tek yolu günümüz teknolojileri ile donatılmış bir tarım-gıda sektörü olabilmekten geçiyor.